

Цицюра К. В.

викладач кафедри прикладної лінгвістики, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), ksenija.tsytsiura@nuos.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ІГОР ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розглянуто особливості формування комунікативної компетенції студентів, які вивчають іноземну мову на немовних спеціальностях вищих навчальних закладів. Досліджено поняття комунікативної гри. Обґрунтовано доцільність використання комунікативних ігор для оволодіння навичками говоріння іноземною мовою на заняттях у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: *іноземна мова, комунікація, навички говоріння, комунікативна гра, ініціомовна компетенція, комунікативний підхід.*

Постановка проблеми. Розвиток міжнародного співробітництва України з іншими державами у сферах економіки та техніки ставить перед суспільством ряд вимог, і головною із них вважається знання іноземної мови, а саме вміння спілкуватися. Рік за роком стрімко зростають вимоги до рівня володіння іноземною мовою студентами та випускниками вищих навчальних закладів. Концепція викладання іноземної мови також змінюється. Механічне відтворення слів та текстів, притаманне радянській вищій школі, поступово замінюється практичним використанням мови в умовах, наближених до реального спілкування. Методика викладання мови ХІХ ст. все частіше звертається до комунікативного підходу, що передбачає практичне застосування всієї лексики та граматики, якими оволоділи студенти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Комунікативний підхід навчання іноземній мові відображено у роботах багатьох науковців:

І. М. Бермана, Г. І. Бородіної, О. Я. Коваленко, А. Н. Леонтєва, Ю. І. Пасова, Г. В. Рогової, О. Б. Тарнопольського та ін. Через те, що при використанні комунікативного підходу оволодіння засобами спілкування відбувається під час спілкування, навчальна діяльність, спрямована на вирішення конкретних комунікативних завдань, суттєво підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови.

Мета статті – дослідити переваги використання комунікативного підходу для формування навичок іншомовного спілкування у студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів на прикладі використання комунікативних ігор.

Виклад основного матеріалу. Як стверджує Ю. І. Пасов, комунікативний підхід реалізується завдяки наступним закономірностям мовленнєвого спілкування:

1. мовленнєве спілкування несе діяльнісний характер;
2. процес комунікації має свою предметність, обмежену рамками заняття, теми, події, проблеми та ін.;
3. ситуація спілкування моделюється згідно з типовими варіантами стосунків у колективі;
4. використання мовленнєвих засобів зумовлюється особливостями процесу спілкування у тій чи іншій ситуації.

У зв'язку з цим можна виокремити наступні принципи комунікативного методу:

1. особистісно-орієнтований підхід з урахуванням потреб, сфери діяльності та інтересів студентів;
2. мовленнєва спрямованість навчання, що реалізується у процесі практичного користування іноземною мовою;
3. функціональність, що зумовлює відбір відповідного професійно орієнтованого матеріалу;
4. ситуативність, оскільки у процесі навчання моделюється певна система взаємовідносин співрозмовників;

5. новизна, що спричиняється постійною зміною теми розмови, обставин, завдань та іншого [5].

Але багато студентів у процесі вивченні іноземної мови стикаються з проблемою мовного бар'єру та психологічної неготовності спілкуватися. Це особливо характерним для студентів немовних спеціальностей ВНЗ. Їхня шкільна підготовка дуже відрізняється від тієї, яку отримали студенти, що закінчили спеціалізовані школи з поглибленим вивченням іноземних мов. Недостатнє володіння іноземною мовою, як зазначає І. Коваль [3], породжує специфічну тривогу. Саме тому на немовних спеціальностях, де мовній підготовці відводиться менше аудиторних годин, ніж на мовних спеціальностях, треба приділити особливу увагу методам розвитку навичок спілкування студентів ще на початковому етапі вивчення мови.

Перед викладачем у такій ситуації постає проблема пошуку методів та прийомів зняття мовних бар'єрів, а також покращення психологічного стану студентів немовних спеціальностей протягом процесу навчання мові. Одним з видів практичних завдань, які можуть допомогти викладачеві сформувати навички говоріння студентів, є комунікативна гра [2].

Комунікативна гра являє собою засіб виховання культури спілкування та формування мовленнєвого етикету, у процесі якої здійснюється як комунікативна, так і мовленнєва взаємодія. Основне призначення комунікативних ігор – організація іншомовного спілкування в процесі вирішення поставленого комунікативного завдання або проблеми. Під час проведення комунікативних ігор студенти вирішують комунікативно-пізнавальні завдання засобами іноземної мови. У методичному плані комунікативна гра є навчальним завданням, що включає мовне, комунікативне і діяльнісне завдання [1, с. 24].

Для успішної організації виконання комунікативних завдань слід правильно обрати рівень коригування студента в залежності від його мовного рівня. Також треба забезпечити студентів необхідними допоміжними матеріалами для виконання завдання, які допомагають будувати висловлювання.

Комунікативна гра є доцільним засобом підвищення комунікативної компетенції студентів немовних навчальних закладів, тому що вона сприяє формуванню основних лексичних моделей висловлювання, вмінню поставити і відповісти на запитання, сформулювати та висловити власну думку, наказати, запропонувати, аргументувати, заперечити, погодитися. Така гра дає можливість викладачеві прослідкувати спонтанну поведінку студента, його реакцію на репліки інших людей, які беруть участь у певній ситуації [4, с. 23].

Висновки. Таким чином, варто зазначити, що використання комунікативних ігор на заняттях з іноземної мови для студентів немовних спеціальностей ВНЗ не лише організовує процес спілкування іноземною мовою, але і максимально наближує його до природньої комунікації. Комунікативна гра розвиває розумову та вольову активність. Гра завжди породжує емоції, а емоції підвищують активність, увагу та зацікавленість студента. Саме такий метод у комплексі з іншими лінгвістичними експериментами дозволяє значно підвищити ефективність та результативність навчання іноземній мові.

Література

1. **Барташніков, О.** Ігри для початкового навчання англійської мови / О. Барташніков. – Тернопіль, 2001. – 165 с.
2. **Бучацька, С. М.** Психологічні особливості підготовки студентів з іноземної мови / С. М. Бучацька // Зб. наук. праць НАДСПУ. – Хмельницький : Вид-во Національної академії СПУ, 2005. – № 33. – Ч. II. – С. 139–142.
3. **Коваль, І. В.** Психологічні ефекти спільної діяльності під час вивчення німецької мови / І. В. Коваль // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Т. VI. – Вип. 8. – К. : Вид-во Інституту психології, 2004. – С. 150–157.
4. **Нор, Е. Ф.** Технология организации групповой учебной деятельности / Е. Ф. Нор. – Николаев, 1998. – 75 с.
5. **Пассов, Є. І.** Комунікативний метод навчання іншомовному мовленню / Є. І. Пассов. – К., 2001. – 212 с.

References

1. Bartashnikov O. Ihry dlia pochatkovoho navchannia anhliiskoi movy [Games for elementary English teaching]. Ternopil, 2001. 165 p.
2. Buchats'ka S. M. Psykholohichni osoblyvosti pidhotovky studentiv z inozemnoi movy [Psychological characteristics of teaching students foreign language]. Khmel'nitsky: View of the National Academy of the Socialist Party Publ., 2005, no. 33, part II, pp. 139-142.
3. Koval I. V. Psykholohichni efekty spilnoi diialnosti pid chas vyvchennia nimetskoi movy [Psychological effects of group activities in process of the German language study]. Kyiv, View of the Institute of Psychology Publ., 2004, pp. 150-157.
4. Nor E. F. Tekhnolohyia orhanyzatsyy hruppovoi uchebnoi deiatelnosti [Technology of organization of group educational activity]. Mykolaiv, 1998. 75 p.
5. Passov E. I. Komunikatyvnyi metod navchannia inshomovnomu movlenniu [Communicative method of teaching foreign language]. Kyiv, 2001. 212 p.

Tsytsiura K. V., Lecturer of the Department of Applied Linguistics, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), ksenija.tsytsiura@nuos.edu.ua

Application of communicative games for development of foreign language speaking skills for students of non-linguistic specialties of higher educational institutions

The article deals with the specific features of the development of the communicative competence of students who study foreign language in non-linguistic specialties of higher educational institutions. The concept of communicative game is explored. The importance of using communicative games for the development of the foreign language speaking skills at the lessons in higher educational institutions is substantiated.

Keywords: *foreign language, communication, speaking skills, communicative game, foreign language competence, communicative approach.*

Цыцюра К. В., преподаватель кафедры прикладной лингвистики, Учебно-научный гуманитарный институт Национального университета кораблестроения имени адмирала Макарова (Украина, Николаев), ksenija.tsytsiura@nuos.edu.ua

Использование коммуникативных игр для формирования навыков говорения на иностранном языке у студентов неязыковых специальностей высших учебных заведений

В статье рассмотрены особенности формирования коммуникативной компетенции студентов, изучающих иностранный язык на неязыковых специальностях высших учебных заведений. Исследовано понятие коммуникативной игры. Обоснована целесообразность использования коммуникативных игр для овладения навыками говорения на иностранном языке на занятиях в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: иностранный язык, коммуникация, навыки говорения, коммуникативная игра, иноязычная компетенция, коммуникативный подход.